

איכות הסביבה

הטוב הרע והסביבה

פעילות המבוססת על כרזה בהוצאת המשרד לאיכות הסביבה

צייר: מישל קישקה

מטרה:

הגברת המודעות לבעיות איכות הסביבה.

חומרים:

- עיגולי כדור הארץ על סול או מפל.
- דיסק השיר "בראשית".
- שאלון "בחן את עצמך" בנושא איכות הסביבה
- כרזת "הטוב הרע והסביבה", חומרי צביעה
- רצועות בריסטול, זכוכית מגדלת, דפי מידע, דפי תצפית

מהלך הפעילות:

משחק פתיחה:

1. מפזרים את העיגולים על הרצפה במספר אחד פחות ממספר הילדים במרחק מה זה מזה. כדאי ששטח המועדון יהיה פנוי, כדי שהילדים יוכלו להסתובב בחופשיות.
2. הילדים מטיילים בין העיגולים לצלילי השיר "בראשית" וכאשר המוזיקה מפסיקה עליהם לתפוס עיגול ולעמוד עליו.
3. ילד שלא הצליח לתפוס עיגול עונה על השאלה: "מה אתה עושה למען איכות הסביבה?" או "מה אתה יודע על איכות הסביבה?" או "מה היית רוצה לשפר ביחס לסביבה?". לאחר שענה יוצא מהמשחק ומוציאים שוב עיגול.
4. ממשיכים לשחק עד שנמאס או עד שלא נשארים עיגולים.

חלק א':

מתחלקים לארבע קבוצות נושא. כל קבוצה מקבלת כרזה ודף מידע (נספח 1). הנושאים:

- שמירת הנקיון וטיפוח הנוי
- מפגעי רעש
- מפגעי זיהום
- מיחזור ומיון אשפה

לכל קבוצה 4 משימות:

1. לאתר על גבי הכרזה את המפגעים הקשורים לנושא שקיבלה.
2. לצבוע רק אותם.
3. לבחור את אחת הסיסמאות המתאימות לנושא ולעצב אותן.
4. להציע דרכים לטיפול במפגע.

לסיום חלק זה – תציג כל קבוצה את הכרזה והסיסמא.

חלק ב' – הטוב הרע והסביבה אצלנו בחצר:

ומה אצלנו? בפנימייה שלנו?

בואו נבדוק על פי הנושאים שהכרנו מה קורה אצלנו בפנימייה?
מחלקים לקבוצות דפי תצפית. הקבוצות יוצאות לתצפית בפנימייה עפ"י הנושאים שקיבלו בשלב א'.

כדאי לתחום לכל קבוצה שטח מסוים ולתת מספר ימים לתצפיות.
בסיום התקופה – נפגשים במועדון ומדווחים על הממצאים. הקבוצה מציעה דרכי טיפול, תיקון ושיפור.

בודקים מה יכולתנו ורצוננו לשפר, ומה באחריות הנהלת המקום.
יש לקיים מעקב על ביצוע ההחלטות לאורך זמן.
אפשר לצאת בצורה מסודרת לתצפיות בסביבה הקרובה לפנימייה.
חשוב לתאם שיתוף פעולה עם ההנהלה לפני הפעילות.

נושא: _____ מקום: _____

שמות חברי הקבוצה: _____

המפגע	האחריות – אנחנו/הנהלה	דרכי טיפול	בוצע/לא בוצע
1.			
2.			
3.			
4.			

הסבר ונקודות תצפית לכל קבוצה

וכדי שלא נשכח, לחסוך במים – לנו הכרח!

ל חוגז מטסים המשרד ל

הטוב, הרע

★

בחנו את עצמך

האם את/ה שוכר/ת על הסביבה?

סמני/י בעיגול את התשובה המתאימה לך ביותר, וסכמי/י את הנקודות.

ד שמעת שבשכונה שלך הולכים לבנות מגדל עמק על הגינה הציבורית, מה תעשה?

1. אארגן הפגנה נגד בנייה על שטח ציבורי פתוח.
2. אם אשמע על הפגנה אצטרף אליהם.
3. אתעלם ואמשיך כרגיל.

ה נסעת באוטובוס עם מישהו מבוגר, כדי לא להשתעמם אכלתם גרעינים... הוא זרק אותם על הרצפה, מה תעשה?

1. תעיר לו ותארגן כלי לאיסוף הפסולת.
2. לא תאמר לו דבר, אבל אתה תהיה בסדר.
3. תעשה כמוהו.

ו בחופשות מבית הספר

1. אני תמיד משכנע את משפחתי לטייל בטבע.
2. אם הורי יוצאים לטייל בטבע אני מצטרף אליהם.
3. אני שונא לטייל בטבע ולעולם איני מצטרף.

א קנית בסופר חטיף שוקולד, העטיפה בידך, בעוד שנייה נמצא אותה ב...
פח.

1. פח.
2. ביד שלך.
3. בשביל או על הדשא ליד.

ב נכנסה בך רוח שטות וקשקשת בגיר על הספסלים במועדון. העירו לך.

1. תבקש סליחה ותנקה.
2. תבקש סליחה ולא תנקה.
3. תצחק, וכשהמדריכה תסתלק תמשיך לקשקש.

ג אתם יוצאים לטיול ברגל

1. תיקח את כל הציוד שלך וגם שקית זבל שסביר להניח שתהפוך ל"שקית ציבורית".
2. תיקח את כל הציוד שלך, ואת הזבל שלך "תתרום" לשקית "ציבורית".
3. תיקח את כל הציוד שלך, את הזבל תשאיר שיהיה לארכיאולוגים מה לחפש עוד כמה שנים.

- ט** כשאתה מסתובב בשכונה או בטבע באביב, ורואה פרח יפה
1. אני אתבונן בו ואמשיך ללכת.
 2. אני אקטוף אותו כדי לתת לאמא.
 3. אני אדרוך עליו בשביל הכיף.

- ו** קנית במכולת פחית משקה, סיימת לשתות, מה תעשה איתה?
1. אחזיר למוכר ואקבל את דמי הפיקדון.
 2. אזרוק לפח הקרוב.
 3. אני אשאיר אותה איפה שיבוא לי.

- ח** ראית פרסומת בטלוויזיה למשחק חדש שאתה מאוד מאוד רוצה, בקשת שיקנו לך, וגם קיבלת, מה תעשה כשימאס לך ממנו?
1. אני אתרום אותו למישהו אחר – חבל לייצר סתם זבל.
 2. אני אשאיר אותו בארון, אולי הוא יעלם איכשהו.
 3. אני אזרוק לפח.

- ב** כיצד אתה מעדיף להגיע לבית הספר?
1. ברגל או באופניים- זה בריא לי ובריא לסביבה.
 2. בתחבורה ציבורית- פחות מזהם ודי נוח.
 3. במכונית פרטית- הכי מהיר והכי נוח.

סכם את סכום התשובות העתאניות לך!

10-15

אתה ממש מ-ש-ו-ג-ע על שמירת הסביבה. הטבע וכדור הארץ מאוד מרוצים, אבל אולי החבר'ה כבר קצת מתעצבנים...

16-24

הסביבה חשובה לך! כשצריך, אתה יודע מתי להתייחס בצורה נאותה, אבל אם מדובר בתעלול או משהו דומה, אז כדאי לשכוח ממך ומזה...

25-30

הסביבה לא מעניית אותך, ולשמור, מבחינתך, זה על הדברים שלך. כדאי להתחיל לשמור ולשים לב, כי אם לא תשמור על הסביבה, הסביבה לא תשמור עליך...

בראשית / מילים: חיים חפר, לחן: סשה ארגוב

והאדם אילף כל בהמה.
והאדם חרש באדמה.
והאדם המציא את הגלגל.
והאדם השיט ספינות על גל.
והאדם ריסן את הקיטור.
והאדם טס מעלה כציפור.
והאדם כבש כוכבי מרום.
והאדם ברא את האטום.

והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום.

וביום הראשון הבדיל אלוהים בין חושך לאור - ויהי אור
והבוקר בהיר זרח בעולם ואחריו בא הלילה - שחור
ויהי ערב ויהי בוקר - יום אחד.

וביום השני הוא יצר את הרקיע
הרקיע שפרץ מתוך המים והבקיע
וביום השלישי הוא יצר את היבשת,
ונטע הרבה עצים וגם שתל פרחים ודשא,
ויהי ערב ויהי בוקר יום שלישי.
ויברא את המאורות ברביעי.

וביום חמישי הוא יצר חיים במים -
ובאותו היום פרחו בני הכנף אל השמים,
וביום השישי הוא ראה כי מעשהו תם -
וישבות מכל מלאכתו ולא ברא את האדם -

וירא אלוהים כי טוב..

בראשית ברא אלוהים את השמיים ואת הארץ
והארץ הייתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום.

וביום הראשון הבדיל אלוהים בין חושך לאור - ויהי אור
והבוקר בהיר זרח בעולם ואחריו בא הלילה - שחור
ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד.

וביום השני הוא יצר את הרקיע,
הרקיע הנפלא והכחול,
הרקיע שפרץ מתוך המים והבקיע
ונפרש מעל גבוה ועגול -
ויהי ערב ויהי בוקר יום שני.

וביום השלישי הוא יצר את היבשת,
את העמק, את ההר ואת הים,
ונטע הרבה עצים וגם שתל פרחים ודשא
שהפליאו את העין ביופיים -
ויהי ערב ויהי בוקר - יום שלישי..

וביום הרביעי את השמש ברא וירח עלה בלילות,
רכבות כוכבים, כל כוכב הוא מזל, סובבו
ועברו במסילות -
ויהי ערב ויהי בוקר - רביעי

וביום חמישי הוא יצר חיים במים -
את הצדפים, את הדגים, התנינים,
ובאותו היום פרחו בני הכנף אל השמים -
הנשרים, הסנוניות והיונים -
ויהי ערב ויהי בוקר - חמישי.

וביום השישי הוא יצר חיות בחלד,
את הפילים, האיילות, את הצבועים,
ובאותו היום ממש, הוא ברא אדם בצלם,
הוא ברא אדם בצלם אלוהים -
ויהי ערב ויהי בוקר - יום שישי.

כרטיסיות מידע

שמירת הנקיון וטפוח הנוי

שלמה חברי כפקח שמורות הטבע אמר לי:
"אני לא מבין את האנשים. הם אוהבים לצאת ולבלות בחיק הטבע, ליהנות מהיפי שיש
לסביבה להציע, אבל, כשהם עוזבים את המקום בו נפשו, המקום שוב אינו יפה ואינו אסטטי.
בכל מקום זרוקה אשפה: שקיות פלסטיק, בקבוקים ריקים, אריזות של חטיפים, ושאריות של
כריכים. המקום נראה ממש במזבלה.
אני פשוט לא מבין, אנשים שאוהבים את הארץ ואת הטבע מלכלכים ומלכלכים!
כל כך קשה להכניס את האשפה לפחים? שמנו המון פחי אשפה בכל מקום... ואם אין פחים
אפשר לקחת את הזבל ולזרק בפחי אשפה בדרך או בבית."

מניעת רעש

"ממש כיה היה אתמול במסבה, היתה מוזיקה סבבה, וההגברה היתה עוד יותר טובה, ממש לא
שמענו אף אחד וגם את עצמנו", ענו הילדים על שאלתי איך היתה המסבה.
מוזיקה רועשת הפכה למדד הצלחת מסבות.
אבל החוגגים אינם יודעים שרעש גורם לירידה זמנית בשמיעה, ולאורך זמן אף לחרשות
קבועה.
רעש בעת שינה מטריד וגורם לעצבנות, לכן יש חקים עירוניים האוסרים להרעיש
אחרי השעה 11:30 בלילה.
כל רעש הוא מטריד, ולכן אסרו על מטוסים לטוס מעל ישובים בלילה.
גם רעש של רובים ותותחים ומכונות במפעלי תעשייה פוגעים בשמיעה.
לכן בצבא ובמפעלים שמים אטמי אזנים, להגנה על השמיעה.

מחזור ומיון אשפה

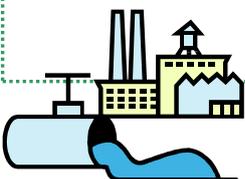
כאשר אנו זורקים משהו לפח, הוא נעלם? לא, משאית הזבל באה ואוספת את האשפה למרכזי האשפה. ושם היא נערמת מכסה באדמה עד שתתפרק ותעלם. אבל שנים רבות עוברות עד שהאשפה תתכלה.

יש סוגי אשפה, כמו שקיות נילון, בדלי סיגריות ובקבוקי פלסטיק שכמעט ואינם מתכלים. ערמות הזבל נערמות וממלאות שטחי ארץ רבים. אז מה עושים? זורקים כמה שפחות אשפה, חלק ממחזרים. למשל בקבוקים, בחלק עושים שמוש חוזר, חלק הופכים לדשן אורגני- קומפוסט.

זהום אויר, מים ואדמה

"אני אומר לך" אמר לי חברי מעוז שעובד במשרד לאיכות הסביבה, "אני פשוט משתגע. אנו מזהמים את האויר בעשן ופיח הנפלטים ממכוניות, ממפעלי תעשייה ומתעשיות החשמל. אנחנו פשוט הורגים את עצמנו כי אנחנו נושמים אויר מזהם. את יודעת כמה חולים בדרך הנשימה יש בגלל זהום האויר? ולא רק את האויר אנו מזהמים, גם את הנחלים שלנו הפכנו למובילי שפכים ופסלת רעילה של מפעלים כימיים, הנחלים ממשיכים לזהם את הים שאליו הם זורמים, לפגע בדגים ובמתרחצים. תראי מה קרה לצוללי השיטת בקישון, חלק מהם חלו בסרטן ובעוד מחלות שמתים מהן. וגם מי שנכנס לירקון נפגע מבצה רעילה. גם על האדמה אנחנו לא שומרים. האדמה מלאה בדלק מחלחל ונוזל בתחנות הדלק ובחמרי רסוס. מהאדמה מחלחלים המזהמים למקורות המים. אני פשוט לא מבין איך אורחי המדינה לא צועקים ומפגינים נגד המזהמים!"

הסבר ונקודות לתצפית

שמירת הניקיון וטיפול הנוי

בואו נראה האם הסביבה שלנו נקייה, אסתטית ומטופחת?
האם האשפה והפסולת זרוקים בפחי אשפה?
מה מצב הדלתות, החלונות והקירות? (צבועים, שבורים, מלוכלכים, מתקלפים וכו'...)
מה מצב השלטים?
האם הצמחים בחצר מטופלים כראוי?

זיהום אוויר, מים ואדמה

בואו נבדוק אם אנחנו לא מזהמים את הסביבה שלנו?
האם אנחנו משתמשים במטהרי אוויר ודאודורנטים ידידותיים לסביבה?
(שימו לב לסימון)
לאן זורמים השפכים?
באיזה זבל משתמשים בגינה?
האם אנו מקפידים לכבות את האש במדורות ובמגלים?
האם יש בסביבה מפעלים מזהמים?
לאן אנו זורקים את הסוללות המשומשות הפולטות רעלים?

מניעת רעשים

האם מפחיתים את הרעש בלילה?
באיזה מבנים הרעש מטריד במיוחד?
באיזו עוצמה שומעים מוזיקה, ואיך מדברים?
האם מתחשבים בחברים שהרעש מפריע להם?

מיחזור ומיזון אשפה

באיזו מידה אנו ממחזרים נייר, פלסטיק וכו'?
האם אנחנו אוספים בקבוקים למיחזור?
מה אנו עושים עם סוללות משומשות?